

● TOZD KOMUNALNA OPREMA NA LITIJSKI CESTI 261 V DOBRUNJAH

PRIHODNJE LETO PRODAJA TUDI V TUJINO

Med organizacije združenega dela, ki so večini od nas manj znane, vendar je škoda, da jih zaradi njihove zanimivosti ne poznamo bolje, sodi prav gotovo tozid Komunalna oprema, eden izmed štirih tozdov, ki so v sestavi delovne organizacije Riko iz Ribnice. So namreč edini izdelovalec vozil za komunalne potrebe v Sloveniji, medtem ko se v Jugoslaviji to dejavnostjo ukvarjajo še tri druge delovne organizacije, ki pa vse skupaj naredijo na leto manj vozil kot 86 delavcev tozda Komunalna oprema.

Njihov proizvodni program zajema štiri glavne vrste komunalnih vozil: vozila za odvoz smeti, samonakladalna vozila, stroje za pometanje cest in javnih površin ter cisterne za pranje cest, odvoz fekalij in čiščenje kanalov. Možnih pa je še okoli 120 različnih teh vrst vozil, ki se med seboj razlikujejo v nekaterih podrobnostih. Zato je seveda domala vsako vozilo izdelek zase. Vendar ne gre za izdelavo celotnega vozila, temveč za njegov zgornji funkcionalni del, medtem ko jim šasije (podvozja), na katere je ta del nameščen, dobavljajo druge tovarne.

V tozdu Komunalna oprema pravijo, da je težko najti bolj komplicirano sestavljena vozila od njihovih. Že vozilo za odvoz smeti je sposobno opravljati več delovnih operacij (sprejema odpadke, jih stlači v zaboj s silo, ki doseže tudi 40 ton, na odlagališču jih ponovno iztisne), še bolj vsestransko pa je vozilo za čiščenje kanalov, ki hkrati pere cesto in sesa odpadke, čisti kanalske jaške, ob poplavi se lahko uporabi tudi kot agregat za črpanje vode, lahko pa tudi kot gasilsko vozilo. Teh vozil napravijo le 5 do 10 na leto, izdelujejo pa jih od leta 1978 dalje.

Med manj pomembne izdelke tega tozda sodijo še posebni aparati za pranje s paro, ki jih delajo v kooperaciji z zahodnonemškimi podjetjem Wap. Omenimo pa naj še gasilske zaboje, katerih primerki so letos prikazali na sejmu opreme in sredstev civilne zaščite v Kranju in zanj prejeli zlato medaljo. Gre za zaboj, ki ga prevažata samonakladalno vozilo, v njem pa je nameščena vsa oprema, ki jo potrebujejo gasilci ali enote civilne zaščite. Tak zaboj je zamišljen kot sestavni del opreme gasilskih brigad, prav pa bi prišel tudi v vsaki delovni organizaciji in krajevni skupnosti.

● ŽELEZNIČARJI SO V SEPTEMBRU OPRAVILI

REKORDNO DELO

Potrebe slovenskega gospodarstva za prevoz surovin ali končnih izdelkov po železnici so iz dneva v dan večje. Vse kaže, da bistveno povečano delo, ki so ga opravili slovenski železničarji letos poleti, ni sezonskega značaja, temveč že pomeni preusmerjanje blaga na železnico.

Ta naj bi, kot je opredeljeno v dolgoročnem programu gospodarske stabilizacije v prometu, v prihodnjem razdobju postala poglavitna nosilka celinskega prevoza v naši državi in temelj, na katerem naj bi rasel ves prometni sistem.

Slovenski železničarji so v letošnjem septembru opravili rekordno delo. Na območju Železniškega gospodarstva Ljubljana je bilo naloženo 917.353 ton, razloženo 1.169.922 ton blaga ter pri tem opravljenih več kot 372 milijonov netotonskih kilometrov. V primerjavi z istim mesecem lani to pomeni, da je bilo naloženo 210 tisoč ton ali za 29,8 odstotka več blaga, razloženo 150 tisoč ton ali 14,1 odstotka več, netotonskih kilometrov pa je bilo opravljenih 87 milijonov več, kar pomeni 30,5-odstotno povečanje.

S temi rezultati so železničarji dokazali, da so ne le pripravljeni, temveč tudi sposobni delati več in bolje. Toda zadovoljstvo nad rekordno opravljenim delom železničarjev greni dejstvo, da pri vseh teh naporih ne bodo imeli tistega ekonomskega učinka, ki bi ga — ob že tako neenakih možnostih gospodarjenja — lahko dosegli, če bi imeli dovolj

Stroj za pometanje cest in javnih površin, ki bo razstavljen na sovjetski razstavi komunalne tehnike

Še leta 1980 so v tozdu Komunalna oprema naredili 200 raznih vozil, potem pa je proizvodnja zaradi zakona o prepovedi vlaganja v negospodarske naložbe, pričela upadati. Lani je v njihovih delavnicah nastalo samo še 140 vozil, za letos jih načrtujejo 170, prihodnje leto pa naj bi se njihovo število ponovno povzpelo na 200. Vsa ta vozila bi bila namenjena domačemu trgu.

Predvidevajo, da bo njihov letošnji prihodek znašal 200 milijonov dinarjev, od tega jim bo ostalo za dohodek 55 do 60 milijonov.

Prav v teh dneh so v delavnicah tozda Komunalna oprema popravili še zadnje pomanjkljivosti na treh vozilih (na vozilu za odvoz smeti, na samonakladalnem vozilu in na stroju za pometanje cest), ki jih bodo konec meseca razstavili na sovjetski zvezni razstavi komunalne tehnike v

Moskvi. Prihodnje leto nameravajo namreč prodati v Sovjetsko zvezo 100 vozil za odvoz smeti in 50 strojev za pometanje cest, vse na sovjetskih šasijah Kamaz.

Čeprav gre za prodajo na klinično področje, je ta izvoz za

Dolinšek, s katerim smo se pogovarjali o poslovanju tega tozda in o njihovih načrtih za prihodnost. V vozilu za odvoz smeti tudi ni nikakršnih uvoženih materialov, medtem ko je v stroju za pometanje delež le-teh samo nekaj več kot 6 odstotkov.

Večja proizvodnja vozil pa prinaša s seboj tudi bojazen, da ne bodo zmogli izpolniti morebitnih večjih zahtev tujih kupcev, predvsem zaradi pomanjkanja prostora, ki jim onemogoča razširitev in boljšo organizacijo proizvodnje. Že leta 1972 so imeli pripravljen investicijski elaborat, vendar zamisli niso mogli uresničiti. Po zdajšnjem projektu naj bi tozid Komunalna oprema na zahodni strani pridobil del zemljišča, ki je zdaj namenjen parkirnemu prostoru za obiskovalce avtomobilskega sejma, na severu naj bi se razširil do Papirnice Večje, na jugu do Litijske ceste, na vzhodni strani pa že soseda imajo, in sicer Komunalno podjetje Ljubljana, tozid Javna razsvetljava. Tako bi lahko povečali že obstoječo halo, v kateri delajo jeklene elemente, in zgradili novo s 4450 kvadratnimi metri površine. Najpomembnejša pridobitev pa bi bila, da bi se vozila pomikala skozi proizvodnjo tako, kot si sledijo stopnje tehnološkega procesa, ne pa tako kot zdaj, ko se prebarvano vozilo vrača na dokončno montažo v prvotni prostor.

DARJA JUVAN

● SINDIKATI V AKCIJI

Osrednja točka dnevnega reda 17. redne seje predsedstva občinskega sveta zveze sindikatov je bila usmerjena v uresničevanje nalog ZS pri izvajanju dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije s poudarki na političnih razmerah v tozidih, na zaostrenih družbenogospodarskih razmerah ter uresničevanju sklepov in stališč republiškega sveta ZSS.

Delovna skupina republiškega sveta ZS je skupaj s člani predsedstva našega občinskega sveta ZS že prej obiskala štiri delovne organizacije: Žito — tozid Mlini, Saturnus — tozid Avtooprema, Izolirka — tozid Izolacijski material in ŽG-CD — tozid za vzdrževanje lokomotiv Moste. Na tej osnovi ter po uvodnih besedah predsednika in podpredsednika občinskega sveta ter sekretarke v občinskem svetu ZS se je razvila živa razprava, ki je utrdila pogled na položaj in vlogo sindikata v združenem delu kot nosilca politične aktivnosti v boju za skupne družbene cilje. Na sliki: Seje so se udeležili poleg članov predsedstva in odborov dejavnosti občinskega sveta ZS tudi podpredsednica RS ZSS Francka Herga, predsednik MS ZSL Franc Hribar, sekretar RO kemične in nekovinske industrije Franček Ribič in član RS ZSS Franc Pianec.

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

● 35 let Elme

Posebno gospodinjje se pogosto srečujejo z imenom Elma, tovarne, ki izdeluje likalnice, čistilnice in druge gospodinske aparate. Manj mislimo na Elmo ob vtičnicah, stikalih in transformatorjih, čeprav je tovarna pred 35 leti začela svojo pot prav s proizvodnjo elektromateriala. Jubilej so dočakali z rezultati, ki jim lahko vplivajo optimizem. Po občutnih težavah, ko sta bila dva od njihovih petih tozdov v sanacijskem postopku, so namreč nova vlaganja v izboljšanje tehnologije že obrnila prve sadove. V letošnjem prvem polletju so izvozili za 98 odstotkov več kot lani, veliko pa si obetajo tudi od nedavno sklenjene pogodbe z Alžirijo. VC

● »Švicarski tedni« v Emoninih hotelih Bernardin

Emonini hoteli so do konca poletja sicer sprejeli nekaj manj go-

stov kot lani, a z njimi so več zaslužili, nemalo tudi zaradi boljše zunajpenzijske ponudbe. Premik na bolje pa želijo doseči še posebej v junajsezonskih mesecih. Hoteli Bernardin so bili večji del septembra še polno zasedeni in trudijo se, da bi čimveč gostov, predvsem tujih, privabili tudi v zimskih mesecih. V ta namen so se bolj potrudili z ekonomsko propagando, gostom pa nudijo tudi več zabave kot doslej. V oktobru, na primer, prirejajo »Švicarske tedne«; gostom postrežejo s švicarskimi specialitetami, za razvedrilo pa skrbi animator, ki za vsak dan pripravi poseben zabavni program.

● Gradis dela v Bosni in Hercegovini

V času restrikcij in omejevanja investicijskega vlaganja si morajo velike naše gradbene delovne organizacije še hitreje in odločneje iskati delo zunaj svojih republik in SFRJ.

Tako tudi Gradis, ki pa že 18 let stalno dela v ZR Nemčiji in 6 let v Iraku; občasno se pojavlja tudi na gradbiščih v drugih jugoslovanskih republikah. Tako delo, pridobljeno v izredni konkurenci s številnimi jugoslovanskimi gradbenimi delovnimi organizacijami, pomeni še toliko večji uspeh, pa seveda tudi obveznosti, da delo konča pravočasno in kvalitetno.

Od letošnjega poletja sem nastopa Gradis tudi v Bosni in Hercegovini, kjer pripravlja dnevni kop za premogovnik rjavega premoga Kamengrad pri Sanskem mostu. Pogajanja za to delo so bila v teku že konec lanskega leta. V hudi konkurenci, petnajstih jugoslovanskih gradbenih delovnih organizacij pa je dobil Gradis delo, vredno 180 milijonov dinarjev.

V šestih mesecih, kolikor naj bi trajalo to delo, bo izkopanih in prepelanih 700.000 kubikov jalovine in 150.000 ton rjavega premoga. To je ob enem prvi projekt, kjer Gradis nastopa na dnevnem kopu, pa tudi največja koncentracija gradbene mehanizacije in vozil v zadnjem času, saj dela v Kamengradu več kot 50 težkih strojev, kamionov in druge gradbene mehanizacije, ki z njo delavci dnevno izkopljejo in odpeljejo okrog 5.000 kubikov premoga in jalovine.

Gradisovi delavci delajo v Kamengradu 6 dni v tednu po 12 ur, kar je za vse velik napor. Ker sodi gradnja med prioritete energetske objekta, je takšno delo popolnoma opravičljivo.

Rudnik rjavega premoga Kamengrad zelo pospešeno raziskuje območja v okolici tega dnevnega kopa.

Odkrili so že nova nahajališča in precej velike zaloge rjavega premoga izredne kakovosti. Želja Gradisa je, da bi sodeloval tudi pri nadaljnjih delih in drugih investicijah v Sanskem mostu. Na sliki: Gradis se je v Kamengradu (SR BiH) prvič preizkusil tudi pri delih na dnevnem kopu

Besedilo in slika: CVETO PAVLIN

Pobude so, a pravih rešitev za zdaj še ni

(Nadaljevanje s 1. strani)

Na primer: obrtniki z vključevanjem v zunanjetrgovinsko menjavo ne pridobijo nikakršnih deviznih pravic; slaba je tudi kadrovska struktura zaposlenih, primanjkuje nam poslovnih prostorov, drugačna bi morala biti tudi kreditna politika. Skrb zbujata tudi upadanje števila obratovalnic v družbenem sektorju.

V imenu sveta za razvojna vprašanja in družbenoekonomski razvoj pri predsedstvu OK SZDL je njegov predsednik Roman Pipan opozoril na to, da je zdaj priložnost za zbiranje podatkov o potrebah glede obrtnih storitev v posameznih krajevnih skupnostih. Ob enem je tudi dejal, da utegne biti razlog za zastoj obrti tudi dejstvo, da za obrtnike, ki poslujejo z ozdi, ne veljajo dolžniško-upniška razmerja. Zato na plačilo za svoje storitve navadno čakajo zelo dolgo. Svet pa je imel tudi načelno pripombo: sestavljalci takih in podobnih gradiv naj bi bili v prihodnje pod izdelkom tudi podpisani, navedeni pa naj bi bili tudi viri, iz katerih so črpani podatki.

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta pa je menilo (pripombe je našel Vinko Franjo), da je treba na drobno gospodarstvo gledati kot na sestavni del gospodarske politike in ga zato spodbujati v celoti, ne pa samo deficitarne dejavnosti. Nujno bi bilo treba spremeniti nekatere elemente davčne politike in pogledati vzroke, zakaj se v naši občini ne ustanavljajo pogodbene organizacije združenega dela. Podpirati bi bilo treba združevanje sredstev več obrtnikov, da bi potem v njihove obratovalnice prenesli proizvodnjo, ki v večjih

delovnih organizacijah ni rentabilna.

Člani predsedstva so izrazili dvom, da bomo v tem srednjeročnem obdobju uresničili vse tisto, kar smo zapisali v dokumente. Povrh vseh naštetih težav, ki pestijo drobno gospodarstvo, le-to še pogostokrat ni sestavni del razvojnih načrtov. Že v analizi, ki jo je obravnavalo predsedstvo, je bilo opozorjeno na niz težav, v stališčih in predlogih ukrepov pa sta na primer izpušeni davčna in kreditna politika, nič ni rečenega o potrebah gospodarstva po drobni obrti in še kaj. Vsem sprejetim ukrepom pa bi kazalo dodati še nekoliko dobre volje in resničnega hotenja, da se stvari premaknejo na bolje. Tako bi lahko skupaj z odobrom za gradnjo Fužin pogledali, kakšne so možnosti za ureditev prostorov, namenjenih storitveni obrti, v že obstoječih stolpnih in blokih. Okrepiti pa bi bilo treba tudi vlogo Gospodarske zbornice in naše občinske razvojno gospodarske skupnosti.

Predsedstvo je v nadaljevanju obravnavalo še poročilo o uresničevanju družbenega dogovora o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike v občini. Stanje tudi na tem področju ni zadovoljivo. Predlagane ukrepe so ocenili kot presplošne. Ob enem pa so opozorili še na izdelavo meril za ocenjevanje uspešnosti dela individualnih poslovnih organov, kar je naloga Gospodarske zbornice, in na pravočasne priprave na prihodnje delegatske volitve. Nekaj besed so namenili tudi razpravi o osnutku samoupravnega sporazuma o ustanovitvi komunalne skupnosti ljubljanskih občin. Obširneje pa bodo o tem govorili na seji predsedstva v prvi polovici novembra.

DARJA JUVAN

Uresničiti naloge

(Nadaljevanje s 1. strani)

Omenjeno je bilo vodstvo in pa kolektiv moščanske Šole za elektroenergetiko, ki stabilizacijo v družbenih dejavnostih išče v naslonitvi predvsem na lastne sile. In takšne organizacije so v občini še.

Izhode iz sedanjih zaostrene gospodarske situacije moramo iskati v vsem tistem, kar so kakovostni dejavniki boljšega gospodarjenja. To pa so: večji izvoz, boljše delo, višja produktivnost in s tem večji dohodek. Spričo tega je najbolj neposredna zahteva, ki se postavlja pred vsakega komunista, da se vsak v svojem okolju, v samoupravnih organih,

na delovnem mestu, pa tudi z osebnim zgledom vključi v izvajanje stabilizacijskega programa. Uresničevanje stabilizacijskega programa ostaja povsem konkretna osnovna naloga vsake organizacije ZK in vsakega njenega člana.

V skladu z omenjenimi zahtevami velja oceniti, ali so obnašanje, delo, odgovornost tako organov ZK kot posameznikov, od baze do najvišjih nosilcev javnih funkcij, ustrezní. Kar zadeva občinski stabilizacijski program, je v njegovo izvajanje potrebno vključiti najposobnejši potencial v občini, predvsem ljudi iz združenega dela. MILENKO VAKANJAC